

[Udenrigsministeren]

var tale om henstillinger og ikke om beslutninger, der var bindende for de enkelte medlemsstater. Tankegangen var, at slutdokumentet som udtryk for en international meningsdannelse burde danne udgangspunkt for en proces, der kunne skabe et vedvarende pres for fremskridt i de substantielle nedrustningsforhandlinger.

Disse forhandlinger spænder over et meget bredt spektrum af emner. Det er umuligt at dække hele dette felt inden for rammerne af denne redegørelse. I mine bemærkninger vil jeg derfor koncentrere mig om nogle af de mest centrale problemstillinger.

Et meget vigtigt skridt i bestræbelserne på at begrænse det strategiske våbenkapløb blev taget ved undertegnelsen i juni 1979 af SALT II-aftalen mellem USA og Sovjetunionen. Regeringen udtrykte efter undertegnelsen håbet om, at SALT II snart kunne opnå den nødvendige godkendelse i de to lande, således at aftalen kunne træde i kraft. Dette er desværre endnu ikke sket. Efter den sovjetiske invasion i Afghanistan i december 1979 besluttede præsident Carter at udskyde senatets behandling af SALT II til et senere tidspunkt, men spørgsmålet står fortsat på senatets dagsorden. Den amerikanske administration har imidlertid tilkendegivet at ville respektere SALT IIs bestemmelser, uanset at aftalen endnu ikke er ratificeret – selvsagt under den forudsætning, at Sovjetunionen vil gøre det samme.

Forhåbentlig vil den politiske udvikling snart muliggøre en ratifikation af SALT II, således at aftalen kan træde i kraft og forhandlingerne om en SALT III-aftale kan indledes.

Under de forhandlinger, der siden 1977 har været ført mellem USA, Sovjetunionen og Storbritannien om indgåelse af en fuldstændig prøvestopaf-tale, er der gjort betydelige fremskridt, også i tiden siden den særlige nedrustningssamling. Hvis det lykkes at nå frem til en sådan aftale, vil det være et væsentligt bidrag både til begrænsning af den løbende teknologiske konkurrence inden for atomvåbenområdet og til hindring af spredning af kernevåben til flere stater. Man stiler imod en tidsbegrænset aftale, der kan forlænges, og som vil forbyde alle former for prøvesprængninger. Det er tanken, at der til aftalen skal knyttes en protokol, hvor de deltagende stater forpligter sig til også at afstå

fra gennemførelse af kernesprængninger til fredelige formål. Der er endnu uløste problemer, bl. a. i forbindelse med verifikationsarrangementerne, hvor man opererer med dels nationale tekniske midler, dels et internationalt seismologisk kontrolsystem og dels muligheden for inspektion på stedet.

Formålet med forhandlingerne mellem USA og Sovjetunionen om kemiske våben er at få fastlagt en række nøgleelementer i en aftale om forbud mod udvikling, fremstilling og oplagring af kemiske våben samt om tilintetgørelse af eksisterende våbenlagre. Disse forhandlinger rejser vidtrækkende og komplicerede problemer, og en eventuel aftale vil berøre alle stater, der har en kemisk industri.

Det er en vigtig opgave at hindre, at rustningskapløbet breder sig til nye typer af masseødelæggelsesvåben. Det er derfor regeringens opfattelse, at en aftale om forbud mod udvikling, fremstilling og oplagring af kemiske våben bør have høj prioritet i nedrustningsforhandlingerne. Danmarks og det øvrige Nordens atompolitik har bidraget til stabilitet og ro i vor del af verden. Det ligger i naturlig forlængelse af denne politik, at der heller ikke påtænkes placeret kemiske våben på dansk territorium.

Med hensyn til radiologiske våben – dvs. våben, som virker gennem spredning af radioaktivt materiale – er der i sommeren 1979 opnået enighed mellem USA og Sovjetunionen om et fælles udkast til hovedelementerne i en traktat om forbud mod udvikling, fremstilling, oplagring og anvendelse af sådanne våben. Dette traktatudkast vil blive gjort til genstand for nærmere behandling i nedrustningsudvalget i Genève.

Et særligt aspekt inden for det konventionelle våbenområde vedrører de igangværende bestræbelser inden for FN i retning af at begrænse eller forbyde anvendelsen af visse konventionelle våben, de særlig inhumane våben, som rammer i flæng, eller som må anses for at forårsage unødige lidelser.

Som eksempel på de våbenkategorier, der i første række kan komme i betragtning, kan nævnes napalm og andre brandvåben, forræderiske våben såsom miner og såkaldte »booby traps« – bomber camoufleret som almindelige, dagligdags genstande – samt småkalibervåben, hvis projektiler hævdes at have en særlig skadelig virkning, der kan sammenlignes med den, der forårsages af